

יום	יום להודש	יום מוה"ר	ליקוטי מוה"ר	ליקוטי הלכות ה"ח	מסנה ברורה ה"ד	חיי מוה"ר	שולחן ערוך אבן העזר
שבת	ד'	פא:	רטו	חורה	כא - כב	עש - אב	כ"ט - אב
א	ה'	פב:	רטז	רסד:	כג - כד	עש - אב	א
ב	ו'	פג:	ריו	רסד:	כה - כו	פ - ג	ג
ג	ז'	פג:	ריה	רסה:	כז - כח	פ - ה	ה
ד	ח'	פג:	ריט	רסה:	כט - ל	פ - ו	ו
ה	ט'	פד:	רכ	רסו:	לא - לב	פ - ז	ז
ו	י'	פד:	רכא	חורה	לג - לד	פ - ח	ח

בקרני אורה

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

176 | פרשת דברים | ד' תמוז ה'תש"פ

דבר המערכת

דומה שבדורנו אין צריך להתעורר הרבה כדי להבין את החורבן, בכלל ובפרט, ברוחניות ובגשמיות. התגברות ה"מאורי אש" שהם כלל התאוות והמידות רעות הבורים בחוצות; המינות והאפיקורסות שמשתוללת ומפילה רבבות; טמטום הלב והתגברות חיי החולין באופן מזוויע שלא היה מעולם; 'תשתכנה אבני קודש בראש כל חוצות' נערי ובחורי ישראל קדשי קדשים איכה נחשבו לנבלי חרש המתגוללים באשפתות, וגם הצרות הגשמיות המחשיכות ל"ע ארץ ומלוואה.

לב כל אחד גם יודע מרת נפשו עד כמה נעלם הפאר והחן והיופי של הצדיק, ועד כמה עצותיו ותורתיו עדיין אינן מקבלות את המקום הנכון בחיינו הפרטיים, ועל זה ידוע כל הדוויים, כי רחוק מאתנו מנחם, משיב נפשנו מדרכי מיתה לדרכי חיים.

על מה אבדה הארץ!?

מדוע נחרב בית המקדש?! על איזה עוון גלו בני ישראל בגלות קשה שכזו? מה גרם לכך שאבדנו מארץ ישראל?!

זו לא רק שאלה על העבר. רבינו הקדוש הרי לימד אותנו שעיקר האבלות מכוונת על ההווה, לשוב מעתה בתשובה ולא לעכב עוד את בנין בית המקדש (ליקוטי מוה"ר תניינא, טו). זהו גם כל מהותו של התענית, להתבונן מהעבר על ההווה, ולא לחזור על אותם טעויות ומעשים שגרמו את החורבן, וכדברי הרמב"ם: "יש ימים שכל ישראל מתענים בהם מפני הצרות שאירעו בהן, כדי לעורר הלבבות ולפתוח דרכי התשובה, ויהיה זה זכרון למעשינו הרעים ומעשה אבותינו שהיה כמעשינו עתה, עד שגרם להם ולנו אותן הצרות, שבזכרון דברים אלו נשוב להיטיב" (המב"ט, תעניות א, א).

ובכן, מה גרם בשעתו את החורבן? - מי שרק לומד מעט בספרי הנביאים רואה לפניו רשימה ארוכה של עוונות ופשעים איומים; עבודה זרה, גילוי עריות, ושפיכות דמים, לצד שנאת חנם, שקר ושווא ועוד. לאחר אזהרות חוזרות ונשנות של כל הנביאים לשוב אל ה' ובהתראה ברורה כי באם לא ייחרב הבית והעם יגלה מעל אדמתו, סירבו לשמוע עד שנתמלאה סאתם ונענשו.

לכאורה הכל מובן ופשוט. אבל למעשה, הנביא ירמיהו בא ושואל שאלה זו בתוך הפטרת 'ושעה באב' ומתקשה למצוא את הסיבה: "מי האיש החכם ויבן את זאת ואשר דבר פי ה' אֵלָיו וַיִּגְדֵה, על מה אבדה הארץ נצתה כמדבר מבלי עבר?!". הוא מחפש את החכמים ואת הנביאים שיואלו לבאר את פשרה של התעלומה הגדולה, על מה אבדה הארץ, וכפי שחז"ל מבארים (נדרים פא, דבר זה נשאל לחכמים ולנביאים ולא פירושוהו, עד שפירשו הקדוש ברוך הוא בעצמו", אף אחד לא היה יכול להעלות על דעתו מדוע אכן נחרבה הארץ, מלבד הקב"ה בעצמו.

מה גרם להם לטעות כל כך?! התרחקותם מצדיקי האמת, הנביאים שבדורם. שכן, בן אנוש אינו יכול להשיג דרכי ה' ועוצם רחמנותו. לפי משפט בשר ודם הרי שהחוטא אבדה תקוותו, ורק הצדיקים שיודעים דרכי הבורא הם אלו שמגלים לנו את יקרת חביבותו גם לרחוק ביותר, ואת עוצם האהבה שיש לקב"ה אליו להשיבו ולהחזירו בתשובה מעומק ירידתו ונפילתו האיומה.

כך, ששורש כל הגלות ועומק צרת החורבן הוא פגם אמנות חכמים. לו חקמו אז בני ישראל לבטל עצמם לצדיקים ולהאמין בתקוותם, כי אז היו חוזרים בתשובה ומתחילים מחדש וכל החורבן היה נמנע. "וכל זה מחמת שהיו מרחקים עצמן מאד מצדיקי אמת ולא ביטלו דעתן אליהם, שהם [הצדיקים] יודעים למצוא הנקודה טובה בכל אחד מישראל אפילו אם נפל כמו שנפל רחמנא ליצלו, ועל ידי זה הכל יכולין לעלות, והעיקר על ידי שמכניסים בכל אחד מישראל שיברך ויודה על חלקו שהוא מזרע ישראל ולא עשני גוי. ובני ישראל גממו בזה על ידי שלא בירכו בתורה תחילה, ועל כן על ידי זה דייקא אבדה הארץ" (שם).

מדוע נחרב בית המקדש?! על איזה עוון גלו בני ישראל בגלות קשה שכזו? מה גרם לכך שאבדנו מארץ ישראל?!

זו לא רק שאלה על העבר. רבינו הקדוש הרי לימד אותנו שעיקר האבלות מכוונת על ההווה, לשוב מעתה בתשובה ולא לעכב עוד את בנין בית המקדש (ליקוטי מוה"ר תניינא, טו). זהו גם כל מהותו של התענית, להתבונן מהעבר על ההווה, ולא לחזור על אותם טעויות ומעשים שגרמו את החורבן, וכדברי הרמב"ם: "יש ימים שכל ישראל מתענים בהם מפני הצרות שאירעו בהן, כדי לעורר הלבבות ולפתוח דרכי התשובה, ויהיה זה זכרון למעשינו הרעים ומעשה אבותינו שהיה כמעשינו עתה, עד שגרם להם ולנו אותן הצרות, שבזכרון דברים אלו נשוב להיטיב" (המב"ט, תעניות א, א).

ובכן, מה גרם בשעתו את החורבן? - מי שרק לומד מעט בספרי הנביאים רואה לפניו רשימה ארוכה של עוונות ופשעים איומים; עבודה זרה, גילוי עריות, ושפיכות דמים, לצד שנאת חנם, שקר ושווא ועוד. לאחר אזהרות חוזרות ונשנות של כל הנביאים לשוב אל ה' ובהתראה ברורה כי באם לא ייחרב הבית והעם יגלה מעל אדמתו, סירבו לשמוע עד שנתמלאה סאתם ונענשו.

לכאורה הכל מובן ופשוט. אבל למעשה, הנביא ירמיהו בא ושואל שאלה זו בתוך הפטרת 'ושעה באב' ומתקשה למצוא את הסיבה: "מי האיש החכם ויבן את זאת ואשר דבר פי ה' אֵלָיו וַיִּגְדֵה, על מה אבדה הארץ נצתה כמדבר מבלי עבר?!". הוא מחפש את החכמים ואת הנביאים שיואלו לבאר את פשרה של התעלומה הגדולה, על מה אבדה הארץ, וכפי שחז"ל מבארים (נדרים פא, דבר זה נשאל לחכמים ולנביאים ולא פירושוהו, עד שפירשו הקדוש ברוך הוא בעצמו", אף אחד לא היה יכול להעלות על דעתו מדוע אכן נחרבה הארץ, מלבד הקב"ה בעצמו.

והדבר מפליא: הלא ירמיהו בעצמו מתנבא בעשרות נבואות על החורבן ומפרט בדיוק את העוונות שייגרמו לכך, ולא זו בלבד אלא שבנבואה זו עצמה הוא מקדים בדברים נוקבים על עוצם הפשעים שהיו שם "מדוע הכעיסוני בפסליהם בהבלי נכר", "כי כולם מנאפים עצרת בוגדים, וידרכו את לשונם קשתם שקר ולא אמונה גברו בארץ" ועוד ועוד - האם אין בכל אלו סיבה מספקת לאבדן הארץ?!

והפליאה הגדולה ביותר היא תשובת הקב"ה: "ויאמר ה' על עזבם את תורתי אשר נתתי לפניהם ולא שמעו בקולי ולא הילכו בה", וחז"ל מפרשים שם, שהכוונה לכך שלא בירכו ברכת התורה תחילה. דומה שאין פליאה נשגבה מזו: מדובר בבני אדם שעוברים שלוש עבירות חמורות ושאר תועבות, ו'סוף סוף' מצאו את פשעם, שלא בירכו ברכת התורה... אתמהא!

רבי נתן (ליקוטי הלכות, ברכת השחר ה, ז) מגלה לנו את הסוד:

נכון, הם נפלו, הסתאבו, השחיתו והתעיבו. אבל מדוע לא התעוררו לחזור בתשובה? מדוע אכן לא שמעו בקול מוכיחיהם?

אבל עלינו לזכור היטב, שימי האבלות הם ימי בנין ולא ימי חורבן! כל השתקקות בונה ומקרבת אותנו לקב"ה, 'אבלות' פירושה: כיסופים ורצונות! "אדרבא, עתה בתוקף גלותנו וחורבננו בכלל ובפרט צריך כל אחד לחזק את עצמו יותר בבחינת התחזקות הרצון ולחכות ולחלות ולצפות עדיין לישועת ה' ברצון ונגועים גדולים מאד" (ליקוטי הלכות, נ"י לסעודה ו, ע). רצונות הנובעים מאמונה ברורה כי 'עמו אנכי בצרה' ובוודאות שהמתאבל יזכה ויראה בשמחתה, לא בכי של ייאוש ואבדון, אלא בכי של תקוה והתקרבות, "בבכי יבואו ובתחנונים אובילים", "כי עיקר הבכיה של ישראל צריכה להיות כמו תינוק הבוכה מגודל הגעגועים שיש לו לאביו, כמו ששמעתי מרבינו ז"ל, וזהו בחינת 'והנה נער בוכה', מיד 'ותחמול עליו', כמו שאיאת בתיקונים, כי כשישראל בוכים כמו תינוק הבוכה לשוב לאביו אז בוודאי ותחמול עליו" (ליקוטי הלכות, ערב ג).

העורכים

פניני אור

אמרות מהורות מרביה"ק ותלמידיו

מוה"רנ"ת אָמַר: "אזוי ווי מען האט יאַרצייט לערנט מען דאך א פֿרק משניות פארן נפֿטר, אזוי זאל מען אויך לערנען א תּוֹרָה אין לקוטי מוה"ר", און מען זאל זאגן לעלוי גשמת" - "כמו שפֿעַת יאַרצייט לומדים פֿרק משניות עֵבֶר נשמת הנפֿטר, כמו כן שִׁלְמֵדוּ גַם תּוֹרָה מהלקוטי מוה"ר". ויאמרו שִׁיְהִי הַלְמוּד לעלוי נשמת הנפֿטר". ואכן כן קימו וְעָשׂוּ אֵן שׁ."

לתגובות והערות
3323796@gmail.com
ניתן לקבל את הגיליון באימיל מידי שבוע

הדל"ג 7:06 - ניץ החמה 5:46 - מוזיק"ש 8:25
צאת השבת 8:21 - צאה"ש לר"ת 8:58

(שיח שרפי קודש")

שלשה נתנבאו ב"איכה"!

איכה אשא לבדי טרחם ומשאם וריבכם

בשבת חזון, אנו קוראים בתורה פרשת דברים, ובה אנו קוראים גם את הפסוק אשר אמר משה רבינו לישראל "איכה אשא לבדי טרחם ומשאם וריבכם".

פסוק זה מזכיר לנו את מגילת 'איכה' שאנו עומדים לקרוא ביום תשעה באב, "איכה ישבה בָּדָד". ואכן בקהילות רבות [וביניהם אצל אנ"ש בירושלים] קוראים פסוק זה בניגון של מגילת איכה.

גם בהפטרה - חזון ישעיהו - אנו קוראים בפסוק כ"א את הלשון של 'איכה', ואומרים: "איכה היתה לזונה קריה נאמנה מלאתי משפט צדק ליון בה ועתה מרפחים".

ואכן, חכמינו ז"ל במדרש, מקשרים את שלשת ה"איכה", ואומרים: "שלשה נתנבאו בשלש 'איכה', משה ישעיה וירמיה" (מדרש רבה, איכה א).

פנימיות הקשר בין שלשת 'איכה' אלו, מפרש מוהר"ם פנמיים בליקוטי הלכות (דיינים ה"ה, נזיקין ה"ה), ע"פ דברי רבינו בתורה ה' תניינא, שם כותב רבינו שעל ידי פגם המשפט, של רבנים ודיינים שאינם הגונים, בא פגם הקדושה רח"ל.

שכן, ענין ה'משפט', לדון ולשפוט את ישראל בדרך הישר והאמת הוא קשה עד למאד. ואכן, את הקושי שיש ב"משפט", כבר ביטא משה רבינו באמרו: "איכה אשא לבדי טרחם ומשאם וריבכם, הבו לכם אנשים חכמים ונבנים וידעים לשפטיכם ואשימם בראשיכם". "שכל זה מדבר לענין תיקון המשפט, כי משה ראה כמה קשה וכבד תיקון המשפט, על כן אמר שגם הוא אינו יכול לבררו בעצמו, ועל זה אמר 'איכה אשא לבדי', כי קשה מאד לדון ביחודי" (ליקוטי הלכות, דיינים ה, ה).

"ואחר כך בדרורו של ישעיה נתקלקל המשפט מאד, ועל זה צעק 'איכה היתה לזונה קריה נאמנה מלאתי משפט', כי עיקר הקלקול של פגם הברית הוא על ידי קלקול המשפט, על ידי שבתחילה היתה מלאתי משפט, ועתה מרפחים, דהיינו קלקול המשפט, כי הא בהא תליא" (שם).

"ועל ידי זה התגברה הסטרא אחרא עד שנחרב הבית המקדש, ועל זה צעק ירמיה 'איכה ישבה', כי עיקר החורבן בא על ידי פגם המשפט שהוא פגם הברית שקשה לתקן מאד מאד" (שם).

ואכן, על כך אנו בוכים ומתאבלים, על המשפט שהתעוות ועל פגם הקדושה שהתגבר, ואנו מייחלים ומצפים "השיבה שופטנו כבראשונה ויעצנו ככתחילה", ובכך יוסר מאתנו יגון ואנחה, וימלוך ה' עלינו מהרה.

איך זוכים להתאבל!

יושב כאוב ודומם...

ועתה מהמשל לנמשל:

אך בהגיע ימים אלו, ובפרט יום תשעה באב. אומר לנו השם יתברך: עכשיו, ילדים יקרים, שימו בצד את כל 'משככי הכאבים', אל תתנו לכאב לברוח לשום פינה. שבו על הריצפה, ותרגישו כמה אתם אומללים, כמה אתם עלובים, כמה לא טוב לכם בלעדיי...

תמיד אתם מסתירים את הכאב, משקיטים אותו, מתעלמים ממנו. הפעם, התחברו אליו ותציאו אותו חוצה אותו...

אל תאכלו עוגות, אסור לאכול! אל תשתו ממתקים, אסור לשתות! אל תיגשו לארון הספרים, אסור ללמוד! אל תעשו מקלחת, אסור להתרחץ! אל תדברו עם חברים, אסור להסיח את הדעת! אל תחייכו, אסור לשמוח! הכל, כדי שתוכלו להרגיש את הכאב! אל תברחו!

תשבו על האדמה, בלי נעליים, עם ראש שכואב מצום, עם עיניים שלא שטפו אותם במים בבוקר, ועם פה יבש. ותגידו: "יאמר אבד נצחתי ותחלתי מה" (איכה ג, י"ג)...

ומעתה, הבן נא שואל יקר, ואתך עמך כל אלו השואלים שאלה זו בלבם:

אם האבלות היא 'עבודה' של עובדי ה', אז לב יבש ואטום מפריע לה. כי אי אפשר לערוך 'עבודות' של צדיקים עם לב יבש ואטום. אבל אם אבלות זה פשוט להרגיש את הריקנות והמרידות, אז כמה שהלב יותר יבש ויותר אטום, צעקת האבלות גוברת והולכת...

הבחירה היא רק 'לא לברוח'! כשאתה מרגיש יבש ואטום, אל תברח. אלא תוציא את זה לפני ה', על הריצפה, עם עיניים כבושות בקרקע. ואז במקום שהלב האטום יהיה סיבה לא להתאבל, הלב האטום יהיה המנוע של האבלות...

תמיד כשהלב שלך אטום ויבש, אתה עושה הצגות ומשחקים, או מתעלם לגמרי. הפעם מבקשים ממך רק דבר אחד: תשב על הריצפה ותרגיש את זה טוב טוב, אל תברח! אם אתה מרגיש עלוב ואומלל, אתה לא חייב להציג את ה'מוצלח'. מותר לך לשבת על הריצפה, ואפילו להוריד דמעה... מותר, ואפילו רצוי...

וגם אם אין דמעות, יש לב כואב ודואב אשר בוחן לבות וכליות רואה אותו.

שאלה:

אני שמח מאד על המדור החדש, בו ניתן לשאול שאלות בעבודת ה' ובספרי רבינו.

השאלה שלי היא שאלה ידועה ועתיקת יומין, וכבר דשו בה רבים, אך על אף הכל עדיין לא מצאתי עצה לנפשי: איך זוכים להתאבל מעומק הלב?

רובם של ימי בין המצרים כבר מאחורינו, ויום תשעה באב ניצב בפתח. ב"ה אינני מהליצינים שמלעיטים את עצמם בדגי סלמון ובלניצ'ס חלביים, לכבוד תשעת הימים האטורים באכילת בשר... ב"ה אני זוכר שהימים הללו הם ימי אבלות, ויש לי רצון בלב להתחבר לאבלות של ימים אלו. אך נדמה לי שהדבר רחוק ממני.

ע"פ רוב לבי יבש ואטום, ואין בו שום רגש של צער אמיתי על החורבן והגלות. קשה לי אפילו להצטער באמת על אחד מחברי שיצא לתרבות רעה, וכל שכן שקשה לי להתאבל ולבכות שלשה שבועות ואפילו יממה אחת של יממה על החורבן והגלות.

ועתה נפשי בשאלתי: עם לב יבש ואטום כזה, איך אפשר להתאבל? איך אפשר לבקש מאנשים אטומי לב כמותנו, לשבת ולהתאבל? איך? אשמח מאד אם תמצאו מזור למכתי...

תשובה:

שים לב, שואל יקר, איש בשורה אנכי היום: אבלות אינה התלהבות! ולא רק זאת אלא: לב יבש ואטום, הוא המתאים ביותר לאבלות!

ולכן, לא רק שאין להחשיב את הלב היבש והאטום למניעה, אלא יש להשתמש אתו ככלי עזר וכמסייע לאבלות הגדולה! ממש כך...

כדי שלא איראה כמדומיין, אתן דוגמא פשוטה:

כשארעה טרגדיה במשפחה ל"ע, ואבי המשפחה יושב 'שבעה' על בנו שנהרג בתאונת דרכים ל"ע; איך הוא נראה בעת אבלותו במשך ה'שבעה'? האם הוא יושב מלא התלהבות? האם הוא מתנענע מצד לצד באש שלהבת, ובוכה? לא ולא! הוא

זכי לא כך כתוב באיכה: "ושבו לארץ ידמו זקני בת ציון" (איכה ב, ז)... "ושבו בָּדָד וידם כי נטל עֵלְיוֹ" (איכה ג, כח)... לא כתוב כאן "ושבו לארץ יתלהבו זקני בת ציון"...

ואם ישאל השואל:

כל זה נכון כשמדובר באחד שהלב שלו מלא כאב ואבלות, ולכן זה בא לידי ביטוי בשתיקתו ודממתו, גם אם אינו מתלהב ומתרגש. אבל אנחנו, הרי לבנו אטום לגמרי, ולא מרגיש כלל את צער האבלות?

ובכן, גם בקשר לשאלה זו, איש בשורה אנכי היום:

כולנו מתאבלים, כולנו מצטערים, כולנו כאובים. כולנו דווה לבנו על ריחוקנו מה', על שקיעתנו בתאוות והבלי העוה"ז, כולנו מר לנו ממוות על ריחוקנו ממקור החיים. אין יודי שלא כואב לו הלב. אלא שבמשך השנה יש לנו שלל של דרכים ואמצעים איך להסתדר עם הכאב. פיתחנו שיטות מגוונות, איך להשקית את הכאב או להתעלם ממנו לגמרי.

הצדיקים שבינינו משקיטים אותו ב: שיחת חברים נעימה, כמה דפים גמרא או כמה פרקים משניות, תוכנית הספקים חדשה, וכן הלאה. ההמוניים שבינינו, משקיטים אותו ב: אכילת מעדנים ושתיית ממתקים, מגדנות ועוגות, קריאת ושמיעת נייעס וכיו"ב, או מקלחת קרה. והרשעים שבינינו מוצאים לכאב פתרון גאוני: להעצים אותו ובכך להשתק אותו! בכל עת שהמצפון והכאב מתעורר, משקיטים אותו עם עוד איזה חטא ועוון, רחמנא ליצלן. (עיי' שיחות הר"ן שיה"י, תבין). הצד השהו שבכל הדרכים הנ"ל, הוא: אנו בורחים מהכאב, ואיננו רוצים לפגוש אותו פנים בפנים!

פנינים מאירים וחיידושים מזוהרים מלוקטים מספרי גדולי הצדיקים ז"ע מתוך רשמותיו של הגר"ם שכנעתי שליט"א אשר ציין ורשם לפניו לזיכרון.

לקט ספרי"ם

מהיכל אור שבעת הימים הבעש"ט הקדוש

זהו שאמרו וקנה לך חבר ועל ידי זה היו דן את כל האדם לכף זכות, שעל ידי החיבור נעשו היחידים רבים ותפילת רבים הן אל כביר ולא ימאס (איוב ל, ה), וזכה ממש דן אותם לכף זכות. והוא הדין בעושה תשובה יתחבר עם רבים באופן הנ"ל.

יתחבר תמיד עם הרבים

עשה לך רב (אבות א, ו). פירוש עשה לך רב, התחבר עם הרבה אנשים כמו עם רב וגו', ורצה לומר, שאם מתפלל ביחיד מחמת אונס, יתכוון כי יש הרבה עובדי דרכים שמתפללים ביחיד, או מחזיקי כפרים, ותתחבר עמהם.

ז"ל בענין תורה ומלאכה שגיעת שניהם משכחת עוון. וגם על ידי סיפורים שמספר עם חבריו יכול לעשות על ידי זה יחודים. ופירש מהרש"א בחידושי אגדות (ראש השנה ג, ב), שהיה נחמיה ארתחשסתא מספר עם המלך ועל ידי זה היה מתפלל להשם יתברך.

יחשוב בתורה כעת עוסקו בענינים

גשמיים

נאמר "בלבי צפנתי אמרתך" (תהילים קט, יא) גם כשלא יוכל לעשות הטוב בפועל ומבחוץ יעשה עניינים גשמיים, וזהו שאמרו חכמינו

"מרה שחורה איז נישט קיין שחורה"...

מרת אדל בת רבינו הק' (ה')

המחשבה יש לה כח גדול

"פעם אחת היתה לה להרבנית מרת אדל כאב שיניים ונכנס אליה רבינו ז"ל, ואמר לה שתציירי במחשבתה שטוב לה עכשיו מקודם, וענתה לו: הלא איך יכולין להצטייר במחשבה זאת בעת שבאמת מרגישין כאב גדול? ואמר לה רבינו ז"ל: הלא המחשבה יש לה כח גדול, ואם תציירי, בוודאי יהיה כך!" (אבני ברזל, שם אות ב"ד).

השמחה היא רפואה!

"פעם אחת היתה [מרת אדל ע"ה] חולה מאד ונכנס אליה רבינו ז"ל, ואמר לה: **אם תהיי בשמחה יהיה לך רפואה!** וענתה אדל לרבינו ז"ל: איך יכולין להיות בשמחה? ובירכה רבינו ז"ל שעוד יהיה זמן שאת תהיי בשמחה מאד, ובזכות זה יהיה לך רפואה, וכן היה (אבני ברזל ערך רבינו ז"ל אות נד).

וכעין מעשה הזו אירע גם עם אחותה הרבנית מרת שרה ע"ה, וגם לה לימד רבינו ז"ל שתהיה בשמחה ועי"ז יהיה לה רפואה.

עתה נבוא לספר מעט על הקשר שהיה בינה לבין מוהרנ"ת הרבנית מרת אדל ע"ה, דרה בעיר ברסלב, וכנראה שבשביל זה היה לה קשר רב עם מוהרנ"ת ז"ל, וכן רואין בעלים לתרופה שמוהרנ"ת עזר הרבה לבית הרבנית מרת אדל ז"ל.

אצל האבא, היה הכל נותל'ע...

כשהיה פעם איזה וויכוח בין אנ"ש, ושאלו את הרבנית מרת אדל דעתה בהענין, ענתה ואמרה: **אני יודעת שבבית אבי ידעו שהכל תלוי בנתל'ע! בייים טאטן איז אלץ געווען נתל'ע**. בהתכוונה על מוהרנ"ת ז"ל, ועל כן כפי שיאמר כן יקום (שיש"ח ק"א אות ק"ע).

ואכן, רבינו ז"ל הפליג בשבחו של מוהרנ"ת בפני הרבנית מרת אדל, כמובא בחיי מוהר"ן (ס' שלי"ח) ז"ל: **"כשנתקרב אליו הר"ר נתן ז"ל, סיפר רבינו ז"ל עם בתו אדל מענין זה, והפליג בשבחו**. ואמר לה: מה אומר לך מחכמתו? כשיביט על בית הכנסת זו בהסתכלות בעלמא יאמר לך כמה אמות היא מחזקת בגובהה!" עכ"ל.

"הצדיקת מרת אדל"

ונעתיק כמה ממכתביו של מוהרנ"ת, שנזכר שם מרת אדל ע"ה, ומהם נוכל ללמוד ולראות עד כמה התמסר מוהרנ"ת לביתה ולבוא לה לעזר בכל פרט ופרט.

במכתביו הוא מכנה אותה בכינוי "הצדיקת". ראה לדוגמא במכתב י"א שכותב: **"הצדיקת מרת אדל תח' ובנה החכם שיח'י, ובתה המשכלת תחיה, ת"ל בחיים ושלוה, ופורשים שלום באהבה רבה**". כמו כן, כשכותב מוהרנ"ת לחברו הר"ר נפתלי, הרי הוא מזכיר אותה ג"כ בה"ל: **"הצדיקת מרת אדל, ובנה הוותיק מו"ה אברהם בער שיח'י המתפלל בכוונה, ובתה רבקה מרים שתח'י פורסים שלומכם"** (מכתב כ"א).

ובעת שפרצה המגיפה הנוראה בשנת תקצ"א, מזכיר מוהרנ"ת במיוחד את הרבנית מרת אדל, וכותב: **"ות"ל אתנו פה החיים והשלום, וגם בית הצדקת מרת אדל תח'י"** (מכתב ל"ו).

נערך ע"י הרה"ח רבי חפ"י שווארצין שליט"א בעמ"ס "אוצרות עלים לתרופה".

המיואש הנדרש, עד שהגיע למקום שפרכת הזבל מחוץ לעיר. שם מצא אדם זרוק בסמוך לערימות האשפה במצב מוזנח ביותר, והיה נראה כאדם המיואש ללא כל תקוה, ולאחר שחקרו וגילה שאין לו שום משפחה וקרובים וכו' - מצא בו את המתאים לקבלת הסכום העצום. ופנה אליו ואמר לו כי יש בידו סכום גדול וברצונו לתת לו על מנת שישתקם ויוכל לחיות כאחד האדם בהרחבה רבה.

לשאלת העני על סיבת רצונו לתת דווקא לו סכום עצום זה, השיב העשיר על דבר החלטתו לתת את כספו לאדם המיואש ביותר שאין לו שום זיק של תקוה לישועה. העני השיבו על אתר: **אני אינני מיואש!** כי אני בוטח בה' ובחסדיו ומייחל לרחמי בכל עת ורגע, שנאמר "ורחמי על כל מעשיו", וכתוב "מקים מעפר דל מאשפות ירים אביון". הלא תדע כי אין לה' מעצור להרים אותי ולהעשיריני ולהושיעני מן הצרה הזאת, עזוב הטפשות הזאת והרחיקה ממך ויהיה טוב לך.

ויאמר לו העשיר: לא היה שכרי שריחמתי וחמלתי עליך אלא שחרפתני וגדפתני!?

ויאמר לו העני: אתה חשבת שחמלת עלי ולא היה כן אלא שהרגתני, כי לא נתיאשו מטוב העולם כי אם המתים...

ויאמר העשיר בלבו: אם כן אפוא אלך לבית הקברות ואקבור שם את הממון הזה עם המתים שנתיאשו מטוב העולם הזה, ויעש כן.

לימים ירד העשיר מנכסיו, ונשאר כלי ריק לגמרי והייאוש קפץ עליו, או אז נזכר מכספו אשר טמן בבית החיים, והחליט כי עכשיו הוא האדם המיואש ביותר, והכסף מגיע לו בצדק ובושר... ויצא מיד לחפור במקום האוצר. בעודו חופר באדמה, מצאוהו השוטרים הסובבים וחשדוהו לגנב שפל, אשר רוצה לעשות עסקים עם תכריכי המתים, וחבשוהו בבית האסורים.

כאשר הגיע זמנו להישפט הביאוהו לפני שר העיר שיחרוץ את דינו. העשיר סיפר בדמעות שליש את כל האמת, וכי חלילה לו לנגוע ברכוש זר, וכל מטרתו בחפירה הייתה עבור הכסף שהוא במו ידיו הטמין שם לפני שנים בעודו בימי עשירותו, וכאן גולל בפני השומעים את כל סיפור הכסף אשר הטמין בבית הקברות.

עודו מדבר קם השר מכסאו ולהפתעתו ולפליאת כל הנוכחים קרא: **צדיק הוא האיש, זכאי הוא ולא חייב, אני הוא אותו העני שבעטיי הטמין האיש את כספו במקום שהטמין. לך נא לבית הקברות וקח לך את שלך**. ויצו עוד לתת לו ארוחה ומשאת מבית השר דבר יום בימום כל ימי חייו. (ע"כ תוכן דברי המעשה שם).

הכלל היוצא, כי אכן אין ייאוש בעולם הזה כלל וכלל, וגם אם חרב חדה על צווארו של האדם יכול הוא ברגע אחד להפוך שוב למאושר ביותר...

מובא בספר מעשיות לרבינו ניסים גאון ז"ל:

פעם היה עשיר גדול, אשר החליט לתת מענק הגון לצדקה, לאדם המיואש ביותר עלי אדמות. יצא העשיר על פני הארץ לחפש אחר אותו מיואש מוחלט, ולא מצא. בכל נשברי הלב שפגש, מצא איזו נקודת תקוה, אשר משום כך לא כללם בגדר

בְּשִׁיעָרֵי צִיּוֹן נְעוּהָ בַּיּוֹנִים

טייערער ברודער!

אל תחריש ואל תשקוט מלעודר רחמים
על הקיבוץ הקדוש בימי ראש השנה
אצל רבינו הקדוש באומאן

ואל תיתן דמי עד שניענה מן השמיים
ובשערי ציון נעוץ כיונים, לחיים ולשמחה ולשלום

קריה נאמנה

התקבצות חסידי ברסלב בימי ראש השנה הק' על ציון רביה"ק הנגמ"ה מברסלב וע"א באומאן
בשיאית הרה"צ ר' יעקב מאיר שכטער שליט"א

ניתן לשמוע את כל
ההודעות והפרטים

בקול אנ"ש שלוחה 1,2

072.332.3300 בא"י:
1-929.8415.876 בארה"ב:
44-203.1500.313 באירופה:

מערכת שיעורים נפש משיבת
שיעורי הרה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

072.3323.796
קול אנ"ש דקהליתנו